ជំពូក ២

ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ

Relevant Law and Regulation

Draft

ជំពូកទី ២

គ្រូបខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ

២.១ ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ

ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋសភាជាតិ និងប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម ១២៩៦/៣៦ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៦ ។ ច្បាប់នេះមាន គោលដៅ :

- ការពារលើកកំពស់គុណភាពបរិស្ថាន និងសុខភាពពលរដ្ឋ ដោយធ្វើការទប់ស្កាត់ការកាត់បន្ថយ និងការត្រួតពិនិត្យការបំពុល ។
- វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានមុននឹងចេញសេចក្តីសំរេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល
  ចំពោះរាល់គំរោងដែលបានស្នើឡើង ។
- ធានាឱ្យមានការអភិរក្ស ការអភិវឌ្ឍន៍ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ដោយសមហេតុផល និងប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងភាពស្ថិតស្ថេរនូវធនធានធម្មជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
- លើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យសាធារណជនចូលរួមក្នុងកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ។
- បង្ក្រាបអំពើទាំងឡាយណាដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន ។

ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិច្បាប់នេះបានតំរូវឱ្យបណ្តាក្រុមហ៊ុនទាំងអស់ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង (IEIA) ឬ របាយការណ៍វាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ (EIA) ។ ផ្អែកលើច្បាប់នេះបានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី៦ និង៧ នៃជំពូកទី៣ ដូចតទៅ :

- ***<u>មាត្រា៦</u>*** : *ការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានត្រូវអនុវត្តលើគំរោង និងសកម្មភាពរបស់ឯកជន ឬ សាធារណៈ ហើយត្រូវបានពិនិត្យ និងវាយតំលៃដោយក្រសួងបរិស្ថាន មុនដាក់ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលសំរេច ។ ការវាយតំលៃនេះត្រូវអនុវត្តផងដែរ ចំពោះសកម្មភាពដែលមានស្រាប់ និងកំពុងដំណើរការ ហើយដែលពុំទាន់បានវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននៅឡើយ ។ បែបបទនៃកិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមសំណើរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ។ ប្រភេទ និងទំហំគំរោង និងសកម្មភាពដែលបានស្នើឡើង ព្រមទាំងសកម្មភាពដែលមានស្រាប់ និងកំពុងដំណើរការ ទាំងឯកជន និងសាធារណៈ ដែលត្រូវមានការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននេះ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមសំណើរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ។*

- ***<u>មាត្រា៧</u>*** : *ចំពោះរាល់ពាក្យសុំធ្វើគំរោងវិនិយោគ និងរាល់គំរោងដែលរដ្ឋស្នើឡើង ត្រូវមានការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង (IEIA) ឬ ការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ (EIA) ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៦ នៃច្បាប់នេះ ។ ក្រសួងបរិស្ថានត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើ (IEIA) ឬ (EIA) ទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ចក្នុងរយៈពេលដូចបានកំណត់ក្នុងច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។*

Draft

២.២ អនុក្រឹត្យ ស្តីពីកិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន

អនុក្រឹត្យលេខ ៧២ អនក្រ.បក ស្តីពីកិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ១១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។ អនុក្រឹត្យនេះមានគោលដៅ ៖

- កំណត់ការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន លើរាល់គំរោង និងសកម្មភាពរបស់ឯកជន ឬ សាធារណៈ ហើយត្រូវបានពិនិត្យ និងវាយតំលៃដោយក្រសួងបរិស្ថានមុននឹងដាក់ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលសំរេច
- កំណត់ប្រភេទ និងទំហំគំរោង សកម្មភាពដែលបានស្នើឡើង ព្រមទាំងសកម្មភាពដែលមានស្រាប់ និង កំពុងដំណើរការ ទាំងឯកជន ទាំងសាធារណៈ ដែលត្រូវវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន
- បំផុសឱ្យមានការចូលរួមពីសាធារណជន ក្នុងកិច្ចដំណើរការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ព្រមទាំងទទួលយកមតិយោបល់មកធ្វើការពិចារណាក្នុងកិច្ចដំណើរការអនុម័តគំរោង ។

២.៣ អនុក្រឹត្យ ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យការបំពុលទឹក

អនុក្រឹត្យលេខ ២៧ អនក្រ.បក ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យការបំពុលទឹក បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ០៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។ អនុក្រឹត្យនេះ ៖

- មានគោលដៅ កំណត់ការត្រួតពិនិត្យការបំពុលទឹក ដើម្បីទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយការបំពុលទឹកនៅតាមតំបន់ទឹកសាធារណៈ សំដៅធានាបានការការពារសុខភាពមនុស្ស និងការអភិរក្សជីវៈចំរុះ
- មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះរាល់ប្រភពបំពុល និងរាល់សកម្មភាពទាំងឡាយ ដែលបង្កឱ្យមានការបំពុលទឹកនៅតាមតំបន់ទឹកសាធារណៈ ។

- *<u>ឧបសម្ព័ន្ធ១</u> ៖ ប្រភេទសារធាតុប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់*
- *<u>ឧបសម្ព័ន្ធ២</u> ៖ កំរិតកំណត់ស្តង់ដានៃការបញ្ចេញសំណល់រាវ ពីប្រភពបំពុលចូលទៅក្នុងតំបន់ទឹកសាធារណៈ ឬ ទៅក្នុង ប្រព័ន្ធបណ្តាញលូ*
- *<u>ឧបសម្ព័ន្ធ៣</u> ៖ ប្រភេទនៃប្រភពបំពុល ដែលតំរូវឱ្យមានការសុំអនុញ្ញាតិពីក្រសួងបរិស្ថាន មុននឹងបញ្ចេញចោលនូវសំណល់រាវរបស់ខ្លួន ឬ ដឹកទៅទីដទៃ*
- *<u>ឧបសម្ព័ន្ធ៤</u> ៖ កំរិតកំណត់ស្តង់ដាគុណភាពទឹក នៅតាមតំបន់ទឹកសាធារណៈ សំរាប់អភិរក្សជីវៈចំរុះ នៅក្នុងទឹក*
- *<u>ឧបសម្ព័ន្ធ៥</u> ៖ កំរិតកំណត់ស្តង់ដាគុណភាពទឹក នៅតាមតំបន់ទឹកសាធារណៈ សំរាប់ការពារសុខភាពសាធារណៈ ។*

Draft

២.៤ អនុក្រឹត្យ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង

អនុក្រឹត្យលេខ ៣៦ អនក្រ.បក ស្តីពីការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង បានអនុម័តនៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៩ ។ អនុក្រឹត្យនេះ :

- មានគោលដៅ កំណត់ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង ប្រកបដោយលក្ខណៈបច្ចេកទេសសមស្រប និងប្រកបដោយសុវត្ថិភាព សំដៅធានាបាននូវការការពារសុខភាពសាធារណៈ គុណភាពបរិស្ថាន និងការអភិរក្ស ជីវៈចំរុះ
- មានវិសាលភាពអនុវត្ត ចំពោះរាល់សកម្មភាពបោះចោល ទុកដាក់ ស្តុក ប្រមូល ដឹកជញ្ជូន កែច្នៃ និងបញ្ចេញចោល សំរាម និងសំណល់ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់
- មានភ្ជាប់ជាមួយនូវឧបសម្ព័ន្ធ ដែលកំណត់នូវប្រភេទសំណល់ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ។

២.៥ ច្បាប់ភូមិបាល

ច្បាប់ភូមិបាលនេះត្រូវបានរដ្ឋសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អនុម័តនៅថ្ងៃទី ២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០១ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី ៦ នីតិកាលទី ២ ។

- ***មាត្រា ១:*** *ច្បាប់នេះមានគោលដៅកំណត់អំពីរបបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុទាំងឡាយនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងធានាការពារសិទ្ធិនៃ កម្មសិទ្ធិ និងសិទ្ធិផ្សេងៗទៀត លើអចលនវត្ថុស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ ១៩៩៣ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។*
- ***មាត្រា ៣:*** *ជនគ្រប់រូបត្រូវគោរពទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងកម្មសិទ្ធិឯកជនស្របច្បាប់លើអចលនវត្ថុ ។ ការគ្រប់គ្រងផ្នែករដ្ឋបាលសុរិយោដី លើអចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ និងការចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។ បទបញ្ញា និងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងអចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ នឹង ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។*
- ***មាត្រា ៥:*** *គ្មានបុគ្គលណាមួយត្រូវបានគេដកហូតកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើការដកហូតនេះ មិនមែនដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណៈ ។ ការដកហូតត្រូវធ្វើទៅតាមទម្រង់ និងនីតិវិធីបញ្ញត្តិដោយច្បាប់ និងបទបញ្ញាបន្ទាប់ពីបានផ្តល់សំណងជាមុនដោយសមរម្យ និងយុត្តិធម៌ ។*
- ***មាត្រា ៧:*** *របបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុមុនឆ្នាំ ១៩៧៩ មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ ។*
- ***មាត្រា ៣០:*** *បុគ្គលទាំងឡាយដែលបានអាស្រ័យផលនៃភោគៈដោយសន្តិវិធី និងមិនមានការជំទាស់ចាប់ពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំយ៉ាងតិច គិតមកដល់កាលបរិច្ឆេទនៃការប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់នេះលើអចលនវត្ថុ ដែលមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់ជាឯកជន មានសិទ្ធិស្នើសុំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិស្ថាពរ ។ ក្នុងករណីមានការជំទាស់ដល់ការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិស្ថាពរនេះ អ្នកតវ៉ាត្រូវយកភស្តុតាងមកបញ្ជាក់ថា ខ្លួនឯងផ្ទាល់បានបំពេញលក្ខខ័ណ្ឌនៃភោគៈដោយសន្តិវិធី និងមិនមានការជំទាស់ចាប់ពី ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ នៅលើអចលនវត្ថុដែលមានជំទាស់ ឬយកភស្តុតាងដែលថា ខ្លួនបានទិញអចលនវត្ថុ នោះពីភោគីដើម ឬពីសិទ្ធិវន្តស្របច្បាប់ ឬអ្នកទទួលផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬពីសន្តតិជនរបស់ខ្លួន ។*

Draft

- *<u>មាត្រា ៤២:</u> បុគ្គលទាំងឡាយណាដែលមិនបានចុះបញ្ជីភោគៈស្របច្បាប់របស់ខ្លួន ដោយហេតុមិនបានដឹងឬដោយធ្វេសប្រហែស អ្នកនោះនៅតែមានសិទ្ធិត្រូវបានការពារតាមអំណាចនៃមាត្រា ២៩ មាត្រា ៣០ និងមាត្រា ៣១ នៃច្បាប់នេះ ។*

- *<u>មាត្រា ៤៣:</u> ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិបានឡើយ ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ ។ ស្ថានភាពនៃអ្នកកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋនៅតែមិនទៀងទាត់ និងខុសច្បាប់ដដែល ប្រសិនជាស្ថានភាពនោះមិនកើតចេញពីការអនុញ្ញាតិតាមបែបផែនដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ទេនោះ ។ បុគ្គលកាន់កាប់ខុសច្បាប់ត្រូវបង្ខំឱ្យចាកចេញជាបន្ទាន់ ហើយត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មដែលបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ២៥៩ នៃច្បាប់នេះ ។ បុគ្គលកាន់កាប់ខុសច្បាប់គ្មានសិទ្ធិទាមទារសំណងសំរាប់ចំណាយលើការងារ និង ការកែលំអរដែលខ្លួនបានធ្វើនៅលើអចលនវត្ថុនោះឡើយ ។*

- *<u>មាត្រា ៥៨:</u> សម្បទានដី អាចធ្វើឡើងបានតែនៅលើដីដែលជាចំណែកនៃទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់ រដ្ឋ ។ សម្បទានដីមិនអាចប៉ះពាល់ផ្លូវគមនាគមន៍ ដីចំណីផ្លូវ និងដីចាំបាច់សំរាប់ថែទាំ ក៏ដូចជាផ្លូវទឹក ត្រពាំង បឹង និងដែនទឹកបំរុងដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋឡើយ ។*

- *<u>មាត្រា ៥៩:</u> សម្បទានដីអាចមានទំហំច្រើនបំផុតត្រឹមតែ ១០.០០០ (មួយម៉ឺនហិកតា) ហិកតា ។ សម្បទានដីដែលសំរេចហើយ ហើយមានទំហំលើសពីទំហំកំណត់ខាងលើជាកម្មវត្ថុនៃការកាត់បន្ថយ ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើការកាត់បន្ថយនេះមានឥទ្ធិពលធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍អាជីវកម្មដែលកំពុងមានដំណើរការ សម្បទានិកអាចនឹងទទួលបានការលើកលែងជាពិសេស ។ និតិវិធីនៃការកាត់បន្ថយ និងការលើកលែង ជាពិសេសត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។ ត្រូវបានហាមឃាត់ការចេញលិខិតសម្បទានដីច្រើនកន្លែងឱ្យបុគ្គលតែម្នាក់ ឬ ឱ្យនិតិបុគ្គលច្រើនតែគ្រប់គ្រងដោយរូបវន្តបុគ្គល ឬនិតិបុគ្គលដដែលៗ ដែលមានទំហំសរុបធំជាងទំហំដែលបានកំណត់នៅវាក្យខ័ណ្ឌខាងលើ ។*

Draft

២.៦ ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋសភាជាតិ និងប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម /០៨០២/ ០១៦/៣១ សីហា ២០០២ . អនុម័តនៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០២ ។ ច្បាប់នេះមានមាត្រាចំនួនខាងក្រោម ដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងគំរោង :

- *<u>មាត្រា១</u> : ច្បាប់នេះកំណត់អំពីក្របខ័ណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រង ការប្រមូលផល ការប្រើប្រាស់ ការធ្វើអាជីវកម្ម ការអភិវឌ្ឍន៍ និង ការអភិរក្សព្រៃឈើនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។*
គោលបំណងនៃច្បាប់នេះ គឺធានានូវការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីផលប្រយោជន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថានរួមទាំងការ អភិរក្សជីវៈចំរុះ និងមរតកវប្បធម៌ ។
- *<u>មាត្រា២</u> : ច្បាប់នេះមានវិសាលភាពអនុវត្តលើរាល់ព្រៃឈើទាំងអស់ ទោះជាប្រភេទព្រៃនោះកើតឡើងដោយធម្មជាតិក្តី ឬ ដោយដាំក្តី ។ រដ្ឋធានាសិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីនូវផល អនុផលព្រៃឈើរបស់សមាគមន៍មូលដ្ឋានក្រោមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬ ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ។*

- *<u>មាត្រា៨</u> : ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើត្រូវស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចទូទៅ នៃក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ។ ការគ្រប់គ្រងព្រៃលិចទឹក ស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់មួយដោយឡែក ។*

រដ្ឋផ្តល់សិទ្ធិគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិដល់ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រោមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃច្បាប់ ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩៦ ព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើត និង ការកំណត់តំបន់ការពារ ធម្មជាតិ ចុះថ្ងៃទី ០១ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៣ និង លិខិតបទដ្ឋានច្បាប់ផ្សេងទៀត ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានសិទ្ធិសហការធ្វើសកម្មភាពពង្រឹងការអនុវត្តន៍ច្បាប់ ចំពោះរាល់បទល្មើសព្រៃឈើដែលកើតមាននៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិក្រោមការសម្របសម្រួលជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ស្របតាមបទបញ្ញត្តិ ដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី ១៤ នៃច្បាប់នេះ ។

សកម្មភាពនេះនឹងមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និង ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិឡើយ ។

- *<u>មាត្រា៩</u> : ក្នុងការអនុវត្តន៍ច្បាប់នេះ រាល់ការសំរេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានសក្តានុភាពចំពោះផលប៉ះពាល់ ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើប្រជារដ្ឋទូទៅ លើជីវភាពសមាគមន៍មូលដ្ឋាន និង លើធនធានព្រៃឈើនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវមាន ការចូលរួមជាសាធារណៈ ។*

សកម្មភាពចំបង១ ពាក់ពន្ធ័ទៅនឹងប្រពន្ធ័មជ្ឈដ្ឋានព្រៃឈើ ដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់ដល់សង្គម និង បរិស្ថាន ចាំបាច់ត្រូវមានការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង ផលប៉ះពាល់សង្គម ដោយផ្អែកតាមក្រុមបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងព្រៃឈើកម្ពុជា និង ស្របតាម ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និង ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ។ ឯកសារនៃការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង ផលប៉ះពាល់សង្គម ត្រូវផ្តល់ជូនសំរាប់ការចូលរួមផ្តល់មតិជាសាធារណៈបាន ។

រាល់ការសំរេចចុងក្រោយលើរាល់សកម្មភាពចំបង១ ពាក់ពន្ធ័ទៅនឹងប្រព័ន្ធមជ្ឈដ្ឋានព្រៃឈើរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវពិចារណាលើអនុសាសន៍ ចុងក្រោយនៃការវាយតំលៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងផលប៉ះពាល់សង្គម ។

ការសំរេចចុងក្រោយណាមួយក្រោមមាត្រានេះ រាជរដ្ឋាភិបាលអាចធ្វើការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ ។

- *<u>មាត្រា១០</u> : សម្បត្តិព្រៃឈើអចិន្ត្រៃយ៍រួមមាន:*

  ១- ព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ។

  ២- ព្រៃឯកជន ។

ព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍រួមមានបីប្រភេទ:

  ១- ព្រៃផ្តល់ផលត្រូវបានរក្សាទុកសំរាប់ផលិតកម្មផល អនុផលព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលក្នុងនោះ មុខងារការពារត្រូវ ចាត់ទុកជាអាទិភាពបន្ទាប់ ។ ព្រៃផ្តល់ផលមានជាអាទិ៍ :

    - *ព្រៃសម្បទាន*
    - *ព្រៃផ្តល់ផលក្រៅពីព្រៃសម្បទាន*
    - *ព្រៃឈើត្រូវស្តារឡើងវិញ*
    - *ផ្ទៃដីព្រៃបំរុងទុកសំរាប់ដាំដើមឈើឡើងវិញ ឬ ចំការព្រៃឈើ*

Draft

- ផ្ទៃដីព្រៃបំរុងទុកសំរាប់បន្តពូជព្រៃឈើ
- ផ្ទៃដីព្រៃរិចរិល
- ព្រៃសហគមន៍ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង ។

២- ព្រៃការពារត្រូវបានរក្សាទុកជាចំបង ដើម្បីការពារប្រព័ន្ធមជ្ឈដ្ឋាន និង ធនធានធម្មជាតិ ។

ព្រៃការពារមានជាអាទិ៍:

- ព្រៃបំរុងទុកសំរាប់ប្រព័ន្ធមជ្ឈដ្ឋានពិសេស
- ព្រៃសំរាប់សិក្សាស្រាវជ្រាវ
- ព្រៃនិយតកម្មប្រភពទឹក
- ព្រៃការពារទីជំរាល
- ព្រៃលំហែកំសាន្ត
- សួនភូតគាម
- ព្រៃជំនឿសាសនា ។

ព្រៃការពារនេះអាចអនុញ្ញាតិឱ្យប្រមូលផល អនុផលព្រៃឈើជាលក្ខណៈប្រពៃណី ដែលមានផលប៉ះពាល់ទាប ដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ។

៣- ផ្ទៃដីព្រៃសំរាប់ផ្ទេរដើម្បីគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងទៀត ជាដីទំនេរដុះរុក្ខជាតិ ព្រៃបន្ទាប់បន្សំ ដែលមិនទាន់ស្ថិតនៅក្នុងការប្រើប្រាស់របស់វិស័យណាមួយនៅឡើយ ត្រូវតែដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ នៃព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍រហូតដល់មានការសំរេចឱ្យប្រើប្រាស់ និងអភិវឌ្ឍន៍សំរាប់គោលបំណងផ្សេងទៀតដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ។

ព្រៃឯកជនត្រូវថែរក្សាដោយម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ និងមានសិទ្ធិទទួលផលប្រយោជន៍ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រមូលផលប្រើប្រាស់ លក់ចែកចាយ ផលិតផលរបស់ខ្លួនដោយផ្ទាល់ ។

- <u>មាត្រា១២</u> : រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

មានសិទ្ធិអំណាចរំសាយចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃឈើណាមួយពីព្រៃ បំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ។

ការសំរេចបែបនេះត្រូវស្ថិតនៅក្នុងផលប្រយោជន៍សាធារណៈ និង មានសង្គតិភាពជាមួយគោលនយោបាយ វិស័យព្រៃឈើជាតិ ផែនការគ្រប់គ្រងវិស័យព្រៃឈើជាតិ និងទិន្នន័យបច្ចេកទេសសង្គម សេដ្ឋកិច្ច ដែលផ្តល់ដោយក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ។ ស្របតាមបទបញ្ញត្តិ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការរំសាយចំណាត់ថ្នាក់ណាមួយនៃព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ សំរាប់គោលបំណងមិនមែនព្រៃឈើ ត្រូវពិចារណាលើអាទិភាពដូចខាងក្រោម:

១- ផ្ទៃដីព្រៃសំរាប់ផ្ទេរដើម្បីគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងទៀត ។

២- ដីព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ផ្សេងទៀត ដែលតំរូវការបច្ចុប្បន្នខ្ពស់ជាងតំរូវការដែលកំណត់កន្លងមក ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អាចស្នើសុំរាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់រកផ្ទៃដីព្រៃទំនេរផ្សេងទៀត ដើម្បីជំនួយផ្ទៃដីព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលបានរំសាយក្នុងគោលបំណងការពារ និង ដាំព្រៃឡើងវិញ ដើម្បីរក្សាគំរបជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អាចស្នើសុំរាជរដ្ឋាភិបាលសំរេចធ្វើការផ្លាស់ប្តូរចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃណាមួយនៅក្នុងដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យសិក្សាថ្មី និងមុខងាររបស់ដីព្រៃនោះ ។

រាល់សំរេចសោយចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃឈើ ដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី១ និងការផ្លាស់ប្តូរចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃឈើដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី៣ នៃ មាត្រានេះត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

- <u>មាត្រា៣៧</u> : សហគមន៍មូលដ្ឋាន ដែលប្រកបរបរចំការពនេចរមានលក្ខណៈប្រពៃណី អាចអនុវត្តលើដីកម្មសិទ្ធិសហគមន៍ជនជាតិភាគតិច ដែលបានចុះបញ្ជីការួចហើយជាមួយរដ្ឋ ។ ផ្នែករដ្ឋបាលព្រៃឈើនៃមូលដ្ឋាននេះ ត្រូវផ្តល់ការអនុញ្ញាតិការគ្រប់គ្រង និងការត្រួតពិនិត្យនៃសកម្មភាពនេះ ដែលជាផ្នែកមួយនៃផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍នោះ ។ ការអនុវត្តន៍ចំការពនេចរ ត្រូវហាមឃាត់ចំពោះព្រៃធម្មជាតិមិនទាន់ ប៉ះពាល់ក្នុងដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ។ ដីព្រៃឈើដែលរៀបចំបំរុងសំរាប់ចំការពនេចរ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

- <u>មាត្រា៣៨</u> : គ្មានរូបវន្តបុគ្គលណាមួយមានសិទ្ធិផ្តល់ការអនុញ្ញាតិ ទោះដោយផ្ទាល់ក្តី ឬ ដោយប្រយោលក្តី ឱ្យកាប់ ដើមឈើ ឬ ធ្វើសកម្មភាពគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីប្រមូលផល អនុផលព្រៃឈើ ឬ កាន់កាប់ដីក្នុងដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះឡើយ ។

- <u>មាត្រា៤០</u> : ចំពោះសហគមន៍មូលដ្ឋានរស់នៅក្នុង ឬ ក្បែរដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ រដ្ឋត្រូវទទួលស្គាល់ និងធានា សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន នោះសំរាប់គោលបំណងទំនៀមទំលាប់ ជំនឿ សាសនា និងការរស់នៅ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រានេះ ។

សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីលើផល អនុផលព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន មិនតំរូវឱ្យមានលិខិតអនុញ្ញាតិប្រមូលផលឡើយ ។ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីក្រោមមាត្រានេះរួមមាន :

១- ការរើសប្រមូលឈើងាប់ ការបេះផ្លែឈើព្រៃ ការរុករកឃ្មុំ ការចោះយកជ័រ និង រុករកអនុផលព្រៃឈើដទៃទៀត ទាំងអស់ ។

២- ការប្រើប្រាស់ឈើមកសង់លំនៅដ្ឋាន ក្រោលសត្វ របង និង សំរាប់ធ្វើឧបករណ៍កសិកម្ម ។

៣- ការច្រូតយកស្មៅ ឬ លែងសត្វពាហនៈឱ្យស៊ីស្មៅក្នុងព្រៃ ។

៤- ការប្រើប្រាស់ផល អនុផលព្រៃឈើផ្សេងទៀតស្របតាមការប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណី ជាលក្ខណៈគ្រួសារ ។

៥- សិទ្ធិដោះដូរ ឬ លក់អនុផលព្រៃឈើដោយពុំចាំបាច់មានលិខិតអនុញ្ញាតិប្រសិនបើការលក់ដូរនេះមិនគំរាមកំហែង ដល់និរន្តរភាពព្រៃឈើ ។ អតិថិជន ឬ ភាគីទីបីណាមួយដែលបានប្រមូលទិញអនុផលព្រៃឈើទាំងនោះពីសហគមន៍ មូលដ្ឋាន ក្នុងគោលដៅពាណិជ្ជកម្មស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះអាចធ្វើការដឹកជញ្ជូនទៅកាន់បានដោយតំរូវ ឱ្យមានលិខិតអនុញ្ញាតិដឹកជញ្ជូនក្រោយពេលបានបង់ថ្លៃសួយសារ និងបុព្វលាភលើអនុផលព្រៃឈើទាំងនោះរួច ។

សហគមន៍មូលដ្ឋានមិនអាចផ្ទេរសិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីឱ្យទៅភាគីទីបីបានឡើយ ទោះបីជាមានកិច្ចព្រមព្រៀងទៅវិញមកក្តី ឬស្ថិតក្រោមកិច្ចសន្យាក្តី ។ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីត្រូវ :

Draft

១- ស្របតាមលំនឹងធម្មជាតិ មាននិរន្តរភាពចំពោះធនធានព្រៃឈើ និងគោរពសិទ្ធិអ្នកដទៃ ។

២- ស្របតាមការអនុញ្ញាតិ និង ការហាមឃាត់ ដែលកំណត់ដោយបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ។

- <u>មាត្រា៤១</u> : រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទមានសិទ្ធិប្រគល់ផ្នែកណាមួយនៃព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ឱ្យទៅសហគមន៍ដែលរស់នៅក្នុង ឬ ជិតតំបន់ព្រៃឈើក្រោមរូបភាពជាព្រៃសហគមន៍ ។

- <u>មាត្រា៤២</u> : ខ័ណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើ តាមរយៈដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតមានភារកិច្ចសិក្សារៀបចំព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីបង្កើតជាព្រៃសហគមន៍ ដោយកំណត់ព្រំប្រទល់ច្បាស់លាស់ និង មានទំហំ សមស្រប ផ្អែកតាមលទ្ធភាពធនធានព្រៃឈើ និង តំរូវការប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីរបស់សហគមន៍ ។

នាយខ័ណ្ឌរដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសិទ្ធិសំរេចចុះកិច្ចព្រមព្រៀងព្រៃសហគមន៍

ជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋានណាមួយដែលរស់នៅ ក្នុង ឬក្បែរដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះត្រូវមានសុពលភាពមិនលើសពីរយៈពេលដប់ប្រាំ (១៥) ឆ្នាំ តែអាចពន្យាលបាន ដោយផ្អែកលើរបាយការណ៍ពិនិត្យ និង វាយតំលៃឡើងវិញរបស់ថ្នាក់ផ្នែករដ្ឋបាលព្រៃឈើ ។

- <u>មាត្រា៤៥</u> : ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវទទួលស្គាល់ព្រៃពាក់ព័ន្ធជំនឿសាសនារបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានដែលរស់នៅក្នុង ឬ ក្បែរព្រៃនោះទុកជាព្រៃការពារសំរាប់គោលបំណងសាសនា វប្បធម៌ ឬ ការអភិរក្ស ។ ដើមឈើជំនឿសាសនាអាចត្រូវបានសំគាល់ជាពិសេស មិនអនុញ្ញាតិឱ្យកាប់រំលំ និងត្រូវកំណត់ក្នុងផែនការការគ្រប់គ្រងព្រៃសហគមន៍ ។

- <u>មាត្រា៤៦</u> : បុគ្គលដែលបានដាំដើមឈើលើដីកម្មសិទ្ធិឯកជនផ្ទាល់ ឬ លើដីព្រៃរបស់រដ្ឋ ដែលបានប្រគល់សិទ្ធិប្រើប្រាស់ មានសិទ្ធិថែរក្សា អភិវឌ្ឍន៍ប្រើប្រាស់ លក់ និងចែកចាយផលិតផលរបស់ខ្លួនបាន ។

វិធានស្តីពីព្រៃឯកជនត្រូវកំណត់ដោយ ប្រកាសរបស់ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ដើម្បី ជំរុញលើកទឹកចិត្តដល់បុគ្គលក្នុងការដាំដុះ និងថែទាំចំការព្រៃឈើ ។

- <u>មាត្រា៥៣</u> : រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អាចបន្ថយ ឬ មិនយកថ្លៃសួយសារ និង បុព្វលាភលើផល អនុផលព្រៃឈើដែលប្រមូលពីព្រៃឈើរដ្ឋ សំរាប់គោលបំណងវិទ្យាសាស្ត្រ ឬដើម្បីបង្កើនការលើកទឹកចិត្តសេដ្ឋកិច្ច ចំពោះការប្រើប្រាស់អស់លទ្ធភាពលើផលិតផល ។

រដ្ឋមិនយកថ្លៃសួយសារ និង បុព្វលាភពីសហគមន៍មូលដ្ឋានលើផល អនុផលព្រៃឈើដែលប្រមូលដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន សំរាប់សិទ្ធិប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណី ឬ ប្រមូលពីព្រៃសហគមន៍ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងព្រៃសហគមន៍ឡើយ ។

- <u>មាត្រា៦៤</u> : ទោះជាមានលិខិតអនុញ្ញាតិស្របតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះក៏ដោយ ក៏ការកាប់ដើមឈើ ការប្រមូល ឬ ការដឹកជញ្ជូនផល អនុផលព្រៃឈើក្នុងដែនព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ត្រូវហាមឃាត់ចាប់ពីម៉ោងប្រាំបី (៨)យប់ ដល់ម៉ោង ប្រាំ (៥)ភ្លឺ ។

Draft

- <u>មាត្រា៩៩</u> : បុគ្គលណាដែលបានប្រព្រឹត្តិបទល្មើសព្រៃឈើ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ខូចខាតដល់មជ្ឈដ្ឋានព្រៃឈើ ត្រូវចេញ ថ្លៃស្តារ ឬជួសជុលការខូចខាត មាន លក្ខខ័ណ្ឌដូចដើមឡើងវិញ ។

- <u>មាត្រា១០០</u> : សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីអាជ្ញាធរដែនដី មន្ត្រីនគរបាល មន្ត្រីនៃកងយោធពលខេមរៈភូមិន្ទ ឬមន្ត្រីអាជ្ញាធរផ្សេងទៀត ដើម្បីធ្វើអន្តរាគមន៍ ផ្តល់ការអនុញ្ញាតិដោយផ្ទាល់ ឬ ដោយប្រយោលជួយដល់អាជីវកម្មព្រៃឈើ និង ធ្វើសកម្មភាពគ្រប់យ៉ាង ផ្ទុយនឹងបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬ ធ្វើការគំរាមកំហែងដល់មន្ត្រី រដ្ឋបាលព្រៃឈើ ឬ រាំងស្ទះដល់ការបំពេញភារកិច្ច និងកិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ត្រូវចាត់ទុកជាបទល្មើស ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារពីមួយ (១) ឆ្នាំ ទៅប្រាំ (៥) ឆ្នាំ និង ត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ចំនួនពី ដប់លាន (១០. ០០០.០០០) រៀល ។

- <u>មាត្រា១០១</u> : ចំពោះសកម្មភាពដូចខាងក្រោម ដែលប្រព្រឹត្តិឡើងដោយមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវចាត់ទុកជាបទល្មើស និងត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារពី (១) ឆ្នាំ ទៅប្រាំ (៥) ឆ្នាំ និង ត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យ ជាប្រាក់ចំនួនពីដប់លាន (១០.០០០.០០០) រៀល ទៅមួយរយលាន (១០០.០០០.០០០) រៀល ។

១- ផ្តល់ការអនុញ្ញាតិណាមួយដែលផ្ទុយ និងបទបញ្ញតិនៃច្បាប់នេះ ។

២- ចូលរួមទាំងស្រុង ឬ ដោយផ្នែក និងដោយផ្ទាល់ក្នុងសកម្មភាពណាមួយនៃអាជីវកម្មព្រៃឈើដែលផ្ទុយ នឹងបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ។

៣- អនុគ្រោះចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើណាមួយ ។

៤- ប្រកបរបរអាជីវកម្មណាមួយពាក់ព័ន្ធ នឹងវិស័យព្រៃឈើ ទោះធ្វើជាម្ចាស់ទាំងស្រុងក្តី ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្តី ឬ ធ្វើជានិយោជិក ឬអ្នកធានាឱ្យអ្នកដទៃក្តី ក្នុងអំឡុងពេលកំពុងកាន់តំណែង ឬក្នុងអំឡុងពេលមួយ (១) ឆ្នាំ ក្រោយពីការឈប់កាន់តំណែងដោយប្រការណាក៏ដោយ ។

៥- មិនបានរាយការណ៍ ឬ មិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី ១ ដែលបានកើតក្នុងវង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនទាន់ពេលវេលា ។

៦- ធ្វេសប្រហែសដោយចេតនាក្នុងការបំពេញភារកិច្ច ឬផ្តល់ពត៌មាននូវរបាយការណ៍ក្លែងបន្លំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលជាមូលហេតុបង្កឱ្យកើតមានបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី១ ។

Draft